

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት

Federal Democratic Republic of Ethiopia
OFFICE OF THE PRIME MINISTER

የ2014 የበጀት ዓመት የዘጠኝ ወራት የኢኮኖሚ አፈጻጸምን በማስመልከት፣ ከብሔራዊ የማክሮ ኢኮኖሚ ምክር ቤት የተሰጠ መግለጫ

የተከበራችሁ የሀገራችን ሕዝቦች፣

ባለፉት ጥቂት ዓመታት የሀገራችን ኢኮኖሚ እንደ ፖለቲካው ሁሉ በተለያዩ ምክንያቶች ለተደጋጋሚ ፈተናዎች ሲዳረግ ቆይቷል። ያልተጠበቁ ተፈጥሯዊና ሰው ሰራሽ አደጋዎች የፈጠሯቸው ጫናዎች እጅግ ፈታኝ መሆናቸው አይካድም። የሰሜኑ ጦርነት ያስከተለው የንግድና የቢዝነስ እንቅስቃሴ መስተጓጎል እንዳለ ሆኖ የፈጠረው የመሰረተ ልማቶች ውድመትና የዜጎች መፈናቀል፣ እንዲሁም የዲፕሎማሲ ቀውስ በኢኮኖሚያችን ላይ ያሳደረው ጫና ቀላል የሚባል አይደለም። በሀገራችን የተለያዩ አካባቢዎች ያጋጠመው ድርቅ እና እሱን ተከትሎ ባጋጠመው የሕዝብ ርሃብና የእንስሳት ሞት ኢትዮጵያን ብዙ አሳጥቷል። ያም ሆኖ ግን የሀገራችን ኢኮኖሚ የሀገር ውስጥና የውጭ ጫናዎችን ተቋቁሞ በተሻለ ሁኔታ በመጓዝ ላይ መሆኑን ለማረጋገጥ ተችሏል። የማክሮ ኢኮኖሚ ምክር ቤቱም የበጀት ዓመቱን የዘጠኝ ወራት አፈጻጸም ሁኔታዎች በገመገመበት ወቅት ያረጋገጠው ይህንን ነው።

በመጀመሪያዎቹ ሁለት ሩብ ዓመታት ላይ የተመዘገበው ዕድገት ላይ በመንተራስ የዓመቱ ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት በአማካይ በ6.6% ዕድገት እንደሚኖረው የሚጠበቅ ሲሆን፣ ይኸ ዕድገት ከአምናው ጋር ሲነጻጸር መጠናኛ ጭማሪ አለው። ለዚህ ዕድገት መመዘገብ በዋነኝነት በግብርናው ዘርፍ በተለይም በሰብል ምርት ላይ የታየው እመርታ ተጠቃሽ ነው። የመኸር ምርት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የቦጋ ስንዴን ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ ከፍተኛ ርብርብ መደረጉን ተከትሎ 613 ሺህ ሄክታር መሬት ላይ ከ25 ሚልዮን ኩንታል በላይ ምርት እንደሚሰበሰብ ይጠበቃል። ከኮቪድ 19 ወረርሽኝ ተጽዕኖ ቀስ በቀስ እያገገመ የሚገኘው የአገልገሎት ዘርፍ ላይ ተስፋ ሰጪ ዕድገት እየታየ ነው። በተመሳሳይ መጠናኛ የዕድገት መቀነስ የተመዘገበበት የኢንዱስትሪው ዘርፍ እንደገና እንዲያንሠራራ ከፍተኛ እንቅስቃሴ በመደረግ ላይ ይገኛል። በጦርነቱ ተቀዛቅዞ የቆየውን የሀገር ውስጥና የውጭ ቀጥታ ኢንቨስትመንትን ድርሻ ለማሳደግ የተደረጉ ርብርቦች ውጤት ማምጣት ጀምረዋል።

ከኢንቨስትመንት ጋር ቀጥተኛ ትስስር ያላቸው የብድርና ቁጠባ መጠንም ላይ ጭማሪዎች የተመዘገቡበት ወቅት ነበር። የባንኮች አጠቃላይ የቁጠባ መጠን ከባለፈው ዓመት ተመሳሳይ ወቅት ጋር ሲነጻጸር በ25% በማደግ 1.6 ትሪልዮን ብር ደርሷል፤ ይህም ከፍተኛ ብድርን ለግሉ ዘርፍ ማቅረብ እንድንችል አድርጎናል። ከውጭ ንግድ 2.95 ቢሊዮን ዶላር የተገኘ ሲሆን፣ ከዚህ ውስጥ 2.05 ቢሊዮን ዶላር በሆነ ድርሻ አሁንም ግብርናው የወጪ ንግድ የጀርባ አጥንት ሆኖ ቀጥሏል። ከግብርናው በመቀጠል የማዕድን ዘርፍ 453 ሚልዮን ዶላር እና አምራች ኢንዱስትሪው በ378.5 ሚልዮን ዶላር ገቢ የተገኘባቸው ዘርፎች ናቸው። የዘጠኝ ወራቱ ውጭ ምንዛሬ ግኝቱ ከእቅዳችን አንጻር በመጠኑ ዝቅ ያለ ቢሆንም ሀገራችን ላይ ካጋጠሙ ችግሮች አንጻር እና ከአምናው ተመሳሳይ ጊዜ ጋር ሲነጻጸር ጭማሪ የታየበት መሆኑ አይካድም። ምንም እንኳን ከፍተኛ የውጪ ምንዛሬ ፍላጎት ቢኖርም በበጀት ዓመቱ የሚጠበቅብንን የውጭ ዕዳ ክፍያ በአግባቡ ለመክፈል ችለናል።

በየጊዜው እያደገ የመጣውን የሥራ አጥነት ለመቀነስ የተለያዩ ስትራቴጂዎች ተነድፈው ሲሰራባቸው የቆዩ ሲሆን፣ ባለፉት 9 ወራት ውስጥ 1.4 ሚልዮን ገደማ ለሚሆኑ ዜጎች የሥራ ዕድል ተፈጥሯል። ከዚህ ውስጥ የሀገር ውስጥ የተፈጠረው የሥራ ዕድል ሰፊውን ቁጥር ቢሸፍንም፣ ሞያዊ ሥልጠና ወስደው በውጭ ሀገራት ማለትም በኳታር፣ በዮርዳኖስና በተባበሩት የዓለብ ኤምሬቶች የሥራ እድል የተመቻቸላቸው ዜጎች ቁጥር ቀላል የሚባል አይደለም።

ውድ ኢትዮጵያውያን፣

አሁንም በኢኮኖሚ ውስጥ ከፍተኛ የሆነ ፈተና እየገጠመን ያለው ከዋጋ ግሽበት ጋር በተገናኘ ሲሆን፣ ከአምናው የሚያዘድ ወር ጋር ሲነጻጸር የዋጋ ግሽበቱ 36.6% ደርሷል። ነገሩን ይበልጥ ከባድ የሚያደርገው ከፍተኛ የዋጋ ግሽበት እየተመዘገበ ያለው የምግብ ነክ ሸቀጦች ላይ መሆኑ ነው። ባለፉት ሦስት ዓመታት የዋጋ ግሽበትን ወደ ነጠላ አላቸው ለማውረድ በርካታ ርምጃዎች የተወሰዱ ቢሆንም በሀገር አቀፍ ዓለም አቀፍ ሁኔታዎች ምክንያት ጥረታችን በቂ ውጤት ሳያመጣ ቀርቷል።

በእነዚህ ዓመታት ውስጥ ያጋጠሙ የኮቪድ 19 ወረርሽኝ፣ የጥሬ ዕቃዎች መናር፣ በሀገራችን ያጋጠሙ ግጭቶች እና በቅርብ ወራት ደግሞ የሩሲያና የክሬምሊን ጦርነት የፈጠረው ዓለም አቀፍ የዋጋ ንረት የሀገራችንን የዋጋ ግሽበት ከጊዜ ወደ ጊዜ እንዲያሻቅብ ምክንያት ከሆኑት መካከል ይጠቀሳሉ። በመንግሥት በኩል አሁንም የዋጋ ግሽበቱን ለማረጋጋት የተለያዩ ርምጃዎችን ከመውሰድ አልተቆጠበም። የስንዴ ምርትና ምርታማነትን የሚጨምሩ ሥራዎች እየተከናወኑ ናቸው። በርካታ የኢኮኖሚ ፖሊሲ ማሻሻያዎችን እያደረገ ይገኛል። ተጨባጭ ተግባራትና አስተዳደራዊ ርምጃዎችም እየተወሰዱ ናቸው።

ያልተመጣጠነውን የመንግሥት ገቢና የወጪ ለማስተካከል በቀጣይ የመንግሥት ወጪን ከሀገር ውስጥ ገቢ በተገቢው መልኩ ለመሸፈን፣ የታክስ ሥርዓቱን ማዘመን እና በሂደት ላይ ያሉትን እንደ ንብረት ታክስ፣ የኤክሳይዝ ታክስ ማሻሻያዎችን በአፋጣኝ ወደ ሥራ ማስገባት ያስፈልጋል። የተጨማሪ ዕሴት ታክስ ሕጉን ለማሻሻልም እየተሠራ ይገኛል። ከወጪ አንጻር መከናወን የሌለባቸውን ፕሮጀክቶች ሀብት ሳይባከን ወደ ቀጣይ ሂደት እንዳያልፉ በማድረግና ፕሮጀክቶችን ቅደም ተከተል በማስያዝ፣ መሸጋገር የሚችሉትን ወደሚቀጥለው ጊዜ በማሸጋገር ወጪን ለመቀነስ ጥረት ተደርጓል።

በቀጣይ ጊዜያት በኢኮኖሚያችን ላይ ሊከሰቱ የሚችሉ ጫናዎችን ለመቀነስ የተለያዩ አንቅስቃሴዎች እየተደረጉ ይገኛሉ። መሠረታዊነታቸው የታመነባቸው እንደ ስንዴ፣ ዘይት፣ የሕጻናት ምግብ እና ስኳር የመሳሰሉ የፍጆታ ዕቃዎች አስመጪዎች በፍራንኮ ቫሉታ አሠራር የራሳቸውን የውጭ ምንዛሪ በመጠቀም እንዲያስገቡ ፍቃድ ተሰጥቷቸዋል። የመድኃኒት፣ ነዳጅ፣ ማዳበርያ፣ ዘይት፣ እና ሌሎችም መሠረታዊ ሸቀጦች ግዥን በተገቢው ሁኔታ እንዲካሄዱ፣ በእነዚህ ሸቀጦች አቅርቦት ላይ መንዛዛት እንዳይኖር በግዥ ሥርዓቱ ላይ አስፈላጊው ማስተካከያ ይወስዳል።

ከዚህ በተጨማሪ ከአንዳንድ አስመጫዎች ጋር በገንዘብ ሚኒስቴር በኩል በተደረገ ውል አሁን ላይ መክፍል ሳያስፈልግ በ“deferred letter of credit” አማካይነት እንደ ዘይት፣ ስንዴ እና ስኳር ያሉ መሠረታዊ ዕቃዎች ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡበት ሁኔታ እየተመቻቸ ይገኛል። ነዳጅን በተመለከተ የዋጋ ንረቱን ተከትሎ የሚኖርውን የበጀት ጫና መቀነስ ይቻል ዘንድ፣ ወጥ ከሆነው የመንግሥት የነዳጅ ድግግ ቀስ በቀስ በመውጣት በተጠና መንገድ ድግግው ለሚያስፈልጋቸው አካላት ብቻ እንዲሆን በዕቅድ እየተሠራ ነው። በበጋ ስንዴ ምርት ላይ የታየውን አበረታች ውጤት በማጎልበት፣ የስንዴ ምርትን መሉ በመሉ ከውጪ ማስገባት ለማስቀረት የሚደረገው ርብርብ ተጠናክሮ የሚቀጥል ሲሆን የምርቱ መጨመር በራሱ ገቢያውን ለማረጋጋት ጉልህ ሚና እንደሚኖረው ይጠበቃል። ይህ ከሥተት የራሳችንን ውስጣዊ ዐቅም በደንብ እንድንፈትሽ ዕድል በመፍጠሩ ከሥተቱን እንደመልካም አጋጣሚ በመጠቀም በዘላቂነት በመሠረታዊ ሸቀጦች ራስን ለመቻል በምንወስዳቸው ርምጃዎች እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ ርብርብ ሊያደርግ ይገባል።

ጥረታችን ኢኮኖሚው ተግዳሮቶችን ከመቋቋም አልፎ ተግዳሮቶችን ወደማሸነፍ የሚያሸጋግር መሆን አለበት። መንግሥት፣ የግሉ ክፍለ ኢኮኖሚ፣ ምሁራንና ሕዝቡ፣ ሁሉም የየድርሻቸውን መወጣት ከቻለ በእርግጥም ጥረታችን ፍሬ ማፍራቱ አይቀርም። በእስካሁኑ ጉዞችን የገጠሙን ፈተናዎች ጥንካሬአችንን የተገዳደሩ ቢሆኑም በቀላሉ ስላልወደቅን አጠንክረውን አልፏል። ፈተናዎቻችንን በጽናት ተቋቁመን ባለፍን ቁጥር አንድ ደረጃ ወደ ላይ ከፍ ማለታችን አይቀርም፤ የምናስመዘግባቸው ድሎች በሚፈጥሩልን ወኔ ተበረታችንን አሻግረን የብልጽግና ተስፋችንን እንደምናይ ምንም ጥርጥር የለውም። ተስፋችን ተሳክቶ ለትውልዱ የበለጸገች ኢትዮጵያን ማውረስ እንድንችል እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ የበኩሉን ትብብር እንዲያደርግ በዚህ አጋጣሚ ጥሪያችንን እናቀርባለን።

ኢትዮጵያ በልጆቿ ጥረት ታፍራና ተከብራ ለዘላለም ትኑር!

**የብሔራዊ ማከሮ ኢኮኖሚ ምክር ቤት
ግንቦት 2፣ 2014 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

//